

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 2 Koko ziet er brood in

5 maximumscore 2

- Door de grotere afzet dalen de gemiddelde constante kosten (GCK) / dalen de gemiddelde totale kosten (GTK) / kunnen grondstoffen goedkoper worden ingekocht door de schaalvoordelen 1
- Hierdoor ontstaat er ruimte om de prijs te verlagen (waardoor de concurrentiepositie verbetert) 1

6 maximumscore 2

- (1) een oligopolie 1
- (2) een monopolie 1
- (3) kleiner worden 1

7 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De dominante strategie van keten 1 is akkoord gaan, want als keten 2 akkoord gaat, dan is de winstdaling € 6.000 en dat is minder dan € 10.000, en als keten 2 onderhandelt, dan is de winstdaling € 2.000 en dat is minder dan € 3.000.
De dominante strategie van keten 2 is akkoord gaan, want als keten 1 akkoord gaat, dan is de winstdaling € 6.000 en dat is minder dan € 10.000, en als keten 1 onderhandelt dan is de winstdaling € 2.000 en dat is minder dan € 3.000 1
- Dit levert een uitkomst op die voor beide ketens suboptimaal is, want de gezamenlijke winstdaling zou minder geweest zijn als beide ketens zouden onderhandelen (en dus is er sprake van een gevangenendilemma) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

- De procentuele verandering van de afzet is

$$\frac{3,5 - 4,0}{4,0} \times 100\% = -12,5\%$$

De procentuele verandering van de prijs is

$$\frac{1,30 - 1,20}{1,20} \times 100\% = 8,3\%$$

1

- Dus de (absolute) procentuele verandering van de afzet is groter dan de procentuele verandering van de prijs (want $12,5\% > 8,3\%$) en dus is de vraag van de supermarkten naar kokosbrood elastisch. of

$$\text{Prijselasticiteit } E_v = \frac{-12,5}{8,3} = -1,5$$

$E_v < -1$, dus de vraag van de supermarkten naar kokosbrood is elastisch

1

9 maximumscore 3

- MK = 0,5
- MO = MK
 $-0,4Q + 2 = 0,50$ dus $Q = 3,75$ (x 1 miljoen pakjes)
- $P = -0,2 \times 3,75 + 2 = \text{€ } 1,25$
 Koko verhoogt de prijs met $\text{€ } 1,25 - \text{€ } 1,20 = \text{€ } 0,05$

1

1

1

10 maximumscore 2

- $TK = TCK + 0,40Q$
 Neem als voorbeeld de situatie voor kostenstijging om TCK te bepalen:
 $3,6 = TCK + 0,40 \times 4,0$
 $TCK = 2,0$ (miljoen euro)
- $TO = P \times Q = 1,25 \times 3,75 = 4,6875$ (miljoen euro)
 $TK = 0,50 \times 3,75 + 2,0 = 3,875$ (miljoen euro)
 $TW = TO - TK = 4,6875 - 3,875 = 0,8125$ (miljoen euro)

1

1

Opmerking

Als bij de uitwerking sprake is van een doorwerkfout uit de vorige vraag, dan geen scorepunt in mindering brengen.

economie havo

Centraal examen havo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor havo,

Bij het centraal examen economie havo:

Op **pagina 5**, bij **vraag 1** moet worden toegevoegd:

Opmerking

Als in het antwoord op een juiste wijze wordt verwoord dat extra vraag leidt tot economische groei doordat de productie toeneemt, dan moeten scorepunten worden toegekend. Voor toekenning van scorepunten is het noodzakelijk dat economische groei gekoppeld wordt aan productie.

en

Op **pagina 8**, bij **vraag 8**, **tweede deelscore** moet

- $E_v < -1$, dus de vraag van de supermarkten naar kokosbrood is elastisch 1

worden vervangen door:

- $E_v < -1$ / dus de vraag van de supermarkten naar kokosbrood is elastisch 1

Toelichting:

Voor een juist antwoord op de vraag is het voldoende om óf rekenkundig óf verbaal te antwoorden.

en